

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia

grudnia 2009 r.

**Pan
Mirośław Karapyta
Wojewoda Podkarpacki**

LRZ-410-26-02/2009
P/09/047

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie kontrolę stanu organizacji i wyposażenia jednostek administracji celnej w latach 2007 – 2009 (III kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wojewodzie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wojewody odnośnie stanu organizacji i wyposażenia jednostek administracji celnej na terenie województwa podkarpackiego, podejmowane celem zapewnienia realizacji obowiązków wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W związku z przejęciem przez wojewodów z dniem 1 stycznia 2006 r. obowiązków w zakresie utrzymywania oprócz drogowych także kolejowych, lotniczych, morskich i rzecznych przejść granicznych², dostosowano strukturę organizacyjną Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Regulamin Organizacyjny do realizacji nowych zadań.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Na podstawie art. 17 ust. 1 znowelizowanej ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67) oraz zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie obowiązków wojewody w zakresie finansowania i utrzymywania przejść granicznych, przejść turystycznych, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych oraz punktów nocnego postoju na

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia udział i zaangażowanie Wojewody w zakresie współpracy z dyrektorem Izby Celnej w Przemysłu celem stworzenia właściwych warunków, zapewniających sprawną i skuteczną ochronę obszaru celnego Unii Europejskiej. Współpraca Urzędu z Izbą Celną w Przemysłu w badanym okresie odbywała się na bieżąco, w różnych formach i dotyczyła zarówno bieżących problemów, jak i prowadzonych na przejściach granicznych inwestycji, zakupów sprzętu i wyposażenia, mających na celu poprawę warunków realizacji zadań przez służby graniczne i sprawną obsługę podróżnych.

Zarządzeniem Wojewody z dnia 27 lutego 2008 r. powołano Zespół doradczy w sprawach zabezpieczenia sprawnego utrzymywania i funkcjonowania przejść granicznych, z udziałem służb celnych i granicznych, którego zadaniem jest zgłaszanie uwag i wniosków oraz potrzeb w zakresie urządzeń i sprzętu zabezpieczającego sprawne wykonywanie kontroli na przejściach granicznych, a także wspieranie, doradztwo oraz uzgadnianie zamierzeń i zadań inwestycyjnych Wojewody, dotyczących budowy, przebudowy, modernizacji i remontów obiektów na przejściach granicznych.

W badanym okresie Zespół odbył 4 posiedzenia, na których omawiano bieżącą sytuację na przejściach granicznych, występujące problemy przy realizacji zadań inwestycyjnych, konieczność zakupu niezbędnego sprzętu i wyposażenia oraz formułowano wnioski do realizacji przez służby Wojewody i służby graniczne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) z dnia 20 grudnia 2006 r. w *sprawie sposobu ustalania zasięgu terytorialnego przejść granicznych*³ i następnego w tej sprawie rozporządzenia MSWiA z dnia 13 sierpnia 2008 r.⁴, ustalono zasięg terytorialny kolejowego przejścia granicznego w Krościenku i lotniczego przejścia granicznego w Porcie Lotniczym Rzeszów - Jasionka.

Zasięg terytorialny drogowych przejść granicznych w Korczowej, Krościenku i Medyce został określony w porozumieniach zawartych na podstawie rozporządzenia MSW z dnia 5 grudnia 1991 r. w *sprawie zasięgu terytorialnego przejść granicznych oraz sposobu i warunków przekraczania granicy państwowej*⁵.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli niezadowolającym jest fakt, że od czasu przejęcia przez Wojewodę, tj. 1 stycznia 2006 r., kolejowych przejść granicznych w Werchracie,

rzekach granicznych, ich wyposażenia w sprzęt, a także organów właściwych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych (Dz. U. Nr 256, poz. 2145).

³ Dz. U. Nr 239, poz. 1734

⁴ Dz. U. Nr 147, poz. 938

⁵ Dz. U. Nr 117, poz. 510 ze zm.

w Żurawicy – Medyce (dla pociągów towarowych) i Przemyślu (dla pociągów osobowych) nie został ustalony ich zasięg terytorialny. Nie zakończono bowiem uzgodnień pomiędzy PKP - Oddziałem Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie, a dyrektorem Izby Celnej w Przemyślu i komendantem Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu.

W przypadku przejścia kolejowego Medyka – Przemyśl – Żurawica brak jest zgody Straży Granicznej na określenie zasięgu kontroli proponowanego przez Służbę Celną. Izba Celną w Przemyślu proponuje zasięg do Żurawicy, natomiast Straż Graniczna godzi się na zasięg tylko do Przemyśla. Także w przypadku przejścia kolejowego w Werchracie istnieje rozbieżność, co do obszaru jaki powinien być zapisany w porozumieniu.

Brak porozumienia w niniejszej sprawie nie ogranicza jednakże kontroli celnej na tym obszarze, wykonywanej w pełnym zakresie przez Służbę Celną.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia udział i zaangażowanie Wojewody w spotkaniach poświęconych problematyce inwestycji na polsko-ukraińskiej granicy państwowej, na obszarze województwa podkarpackiego.

Ustalono, że Wojewoda organizował spotkania i aktywnie uczestniczył w posiedzeniach Polsko-Ukraińskiej Międzyrządowej Rady Koordynacyjnej ds. Współpracy Międzyregionalnej oraz jej komisjach, na których omawiano kwestie priorytetowych działań na przejściach granicznych i podejmowano stosowne decyzje w tym zakresie.

W związku z przygotowaniem do zorganizowania Mistrzostw Europy EURO 2012 podjęto działania aktywizujące współpracę w kierunku rozwoju infrastruktury granicznej i transportowej na terenach przygranicznych Polski i Ukrainy, spójnej rozbudowy sieci drogowej w ramach europejskiego korytarza transportowego, kontynuacji prac w zakresie budowy nowych przejść granicznych i modernizacji istniejących, a także budowy szlaków dojazdowych do nich oraz zintensyfikowania prac zmierzających do przywrócenia wspólnych kontroli na przejściach granicznych, na polsko-ukraińskiej granicy państwowej.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia terminowość wykonania zaplanowanych przez Urząd zadań inwestycyjnych na przejściach granicznych, stopień ich wykonania, pozyskanie środków finansowych na ich realizację z funduszy Unii Europejskiej oraz terminowość finansowania zrealizowanych zadań.

Z udziałem środków zagranicznych z Funduszu Schengen Facility i Funduszu Granic Zewnętrznych programu „SOLID – Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” Unii Europejskiej realizowano zadania inwestycyjne na drogowych przejściach granicznych w Krościenku, Medyce, Korczowej i Przemyślu, polegające na rozbudowie, przebudowie, modernizacji, adaptacji i wyposażaniu w sprzęt i urządzenia istniejących obiektów przejść

granicznych oraz budowę infrastruktury przesyłowej i komunikacyjnej dla planowanego, nowego, drogowego przejścia granicznego w Budomierzu.

Wartość zrealizowanych zadań z udziałem środków z Funduszu Schengen wyniosła 26.809,3 tys. zł, natomiast realizowanych z FGZ Unii Europejskiej kwotę 5.937,2 tys. zł.

Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów kubaturowych oraz uzupełnienie infrastruktury technicznej ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków dla prawidłowej kontroli osób i towarów na drogowych i kolejowych przejściach granicznych nadzorowanych przez Wojewodę Podkarpackiego oraz sprawnego przemieszczania się ludzi w związku z Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

Ustalono, że wysokość środków otrzymywanych w badanym okresie przez Wojewodę z budżetu państwa na realizację zadań inwestycyjnych, zakupy sprzętu i wyposażenia dla przejść granicznych znacznie odbiega od potrzeb i planowania budżetowego w tym zakresie. Na etapie planu na 2007 r. zapotrzebowano środki w kwocie 9.140 tys. zł, a ostatecznie otrzymano 2.825 tys. zł, na 2008 r. zaplanowano wydatki w wysokości 50.290 tys. zł, a otrzymano 12.900 tys. zł, zaś na 2009 r. planowano kwotę wydatków w wysokości 86.590 tys. zł, natomiast do końca III kwartału otrzymano 23.000 tys. zł. Taka sytuacja powodowała konieczność korygowania planów inwestycyjnych i weryfikacji najpilniejszych potrzeb na przejściach granicznych i miała wpływ na wywiązywanie się Wojewody z ustawowych obowiązków dotyczących utrzymywania infrastruktury przejść granicznych, jak również na prawidłową realizację zadań Służby Celnej.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że przy przygotowaniu i realizacji zadań inwestycyjnych przestrzegano obowiązujących w tej dziedzinie przepisów prawa, a zwłaszcza obowiązku uzgadniania z właściwymi służbami kontrolnymi spraw dotyczących planowania i realizacji inwestycji na przejściach granicznych oraz wyposażenia tych obiektów, chociaż Służba Celna nie przestrzegała ani terminów, ani zakresu uzgodnień i w trakcie realizacji budżetu i inwestycji niejednokrotnie usiłowała zmieniać ustalenia lub wprowadzać nowe, co powodowało, że trzeba było albo wprowadzać do zawartych z wykonawcami umów roboty uzupełniające albo dodatkowe, co będzie przedmiotem wystąpienia do Izby Celnej w Przemyślu.

Stosownie do wymogów § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2006 r. *w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa*⁶, Wojewoda posiadał zaakceptowane programy inwestycyjne oraz kompletną

⁶ Dz. U. Nr 120, poz. 831

i aktualną dokumentację inwestycji, a wydatki w tym zakresie realizowano zgodnie z wymogami rozporządzenia.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia stosowanie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷ przy realizacji robót inwestycyjnych na przejściach granicznych. Zamówień publicznych udzielano zgodnie z przepisami, postępowania prowadzono we właściwych trybach, a wyboru oferentów dokonywano zgodnie z ustalonymi kryteriami, określonymi w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia.

Zawarte z poszczególnymi wykonawcami zadań umowy były zgodne ze specyfikacjami istotnych warunków zamówienia oraz złożonymi ofertami wykonawców i gwarantowały wykonanie zaplanowanego zakresu rzeczowego w terminach określonych w harmonogramach oraz zabezpieczały interesy Skarbu Państwa.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

⁷ Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1665 ze zm.